

Harun ERYİĞİT

**6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU ÇERÇEVESİNDE
ANONİM ORTAKLIKLARDA
SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİNE İLİŞKİN TEMEL TESPİTLER

I. TERMİNOLOJİNİN TESPİTİ	5
A. Sermayenin Korunması - Malvarlığının Korunması.....	5
B. Sermayenin Korunması Kavramının Sermayenin İdamesi ve Sermayenin Teşkili Kavramları ile İlişkisi	13
1. Sermayenin Teşkili (Capital Raising-Kapitalaufbringung) ..	14
2. Sermayenin İdamesi (Capital Maintenance- Kapitalerhaltung)	17
3. Sermayenin Korunması (Capital Protection- Kapitalschutz) 19	
a. Mukayeseli Hukukta Durum.....	19
b. 6102 Sayılı TTK Kapsamında Konunun Tespiti.....	21
C. Ara Sonuç	23

II. TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ KAPSAMINDA SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİ.....	24
A. Anonim Şirketlerin Ortaya Çıkışı ve Süreçte Sermayenin Önemi	25
B. Sermaye Şirketleri Bağlamında Sınırlı Sorumluluk Kavramının Ortaya Çıkışı.....	32
C. Esas Sermaye Sistemi Ve Zorunlu Asgari Sermaye Uygulaması..	37
1. Sorumluluğun Sınırlandırıldığı Ortaklıklarda Esas Sermaye Sisteminin Benimsenmesi ve Asgari Sermaye Zorunluluğu.....	37
2. Türk Hukukunda Esas Sermaye Sistemi ve Asgari Sermaye Zorunluluğu.....	41
D. Sermayenin Korunması İlkesinin Ortaya Çıkışı	44
1. Sermayenin Teşkili Kavramının Ortaya Çıkışı	45
2. Sermayenin İdamesi Kavramının Ortaya Çıkışı	47
E. Ara Sonuç	51
III. SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİ KAPSAMINDA KORUNMAK İSTENEN TARAFLARIN TESPİTİ	52
A. Anonim Şirketlerde Çıkar Çatışmaları	52
B. Korunmak İstenen Menfaat Sahipleri	59
IV. SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİ İLE MUHAFAZA ALTINA ALINMAK İSTENEN DEĞERLER.....	64
A. Ortaklığın Tüm Malvarlığını Konu Aldığını Savunan Görüşün Ortaya Konulması	65
1. Anonim Şirketlerin Malvarlığı ile Sorumluluğu ve Sınırlı Sorumluluk İlkesi Tüm Malvarlığının Muhafazasını Gerektirmektedir	66
2. Sermayenin Korunması İlkesi Geniş Bir Grubun Menfaatlerini Muhafaza Etmektedir	69
3. Sermayenin Korunması İlkesi Kapsamında Öngörülen Koruma Esas Sermaye Rakamının Ötesindedir	71
V. Korumaya Esas Değerlerin Tespiti ve TTK Bağlamında Değerlendirilmesi.....	74

1. Malvarlığı ile Sorumluluk ve Sınırlı Sorumluluk Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi	76
2. Anonim Şirketlerin Temel Yapısı Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	79
3. Sermayenin Korunması İlkesinin Somutlaştığı Düzenlemelerin Muhtevası Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	83
4. Korunması Hedeflenen Menfaat Grubu Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi	84
5. Terminolojik Karşılığı Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	87
a. Anonim Şirketler Açısından Sermaye Kavramının Tespiti	88
b. Sermayenin Korunması İlkesi Kapsamında Korunan Değerler “Sermaye” Kavramını Karşılamaktadır	94
VI. SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİ KAPSAMINDA ÖNGÖRÜLEN KORUMANIN BAŞLANGIÇ ANI	95
VII.SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİNE YAKLAŞIMLARIN MUKAYESELİ OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ.....	100
A. Avrupa Birliği Düzenlemeleri Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	102
B. Almanya ve İsviçre Hukuklarında Sermayenin Korunması İlkesine Genel Yaklaşım.....	106
C. İngiltere Hukukunda Sermayenin Korunması İlkesine Genel Yaklaşım	112
D. ABD Hukukunda Sermayenin Korunması İlkesine Genel Yaklaşım	113
E. Ara Sonuç	117

İKİNCİ BÖLÜM
SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİNİN
HUKUKUMUZDAKİ YANSIMALARI

- I. SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİNE İLİŞKİN
GENEL DÜZENLEMELER.....119
- A. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Kapsamında.....119
- B. Türkiye Muhasebe Standartları Kapsamında 125
1. Finansal (Nominal-Satın Alma Gücü) Sermayenin
Korunması (Devamlılığı)..... 127
2. Fiziksel (Üretim Gücü) Sermayenin Korunması
(Devamlılığı)..... 128
3. İlkenin TTK ve TMS Bağlamında Mukayese Edilmesi..... 130
- C. Vergi Mevzuatı Kapsamında Sermayenin Korunması
İlkesine Genel Bakış 132
- II. SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİNE AYKIRILIK
HALİNDE UYGULANACAK OLAN YAPTIRIMIN
TESPİTİ VE KAPSAMI..... 135
- A. Sermayenin Korunması İlkesine Aykırı Kararlara
Uygulanacak Olan Yaptırım 135
1. Terminolojik Olarak Yaptırım Türünün Tespiti..... 135
2. Butlan Kavramı ve Sonuçları..... 137
- a. Kavramın Tanımı 137
- b. Butlanın Sonuçları..... 138
- B. Yaptırımın Uygulanacağı İşlemlerin Kapsamının Belirlenmesi 140
1. Bâtil Yönetim Kurulu Kararlarına Dayanılarak Tesis
Edilen İşlemler Bakımından Konunun Değerlendirilmesi ..141
- a. Yönetim Kurulunca Karar Alınmasına Gerek
Olmaksızın Gerçekleştirilebilecek Hukuki İşlemler
Bakımından141
- b. Bâtil Yönetim Kurulu Kararına Rağmen Üçüncü
Kişiler ile Yapılacak Olan Hukuki İşlemlerin
Değerlendirilmesi..... 143

2. Bâtil Genel Kurul Kararlarına Dayanılarak Tesis Edilen İşlemler Bakımından Konunun Değerlendirilmesi.....	145
3. Butlan Yaptırımının Kapsamı Çerçevesinde İlkeye Dair Genel Değerlendirme	151
III. SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİNİN SOMUTLAŞTIĞI TTK DÜZENLEMELERİ	152
A. Sermayenin Korunması İlkesinin Temel Prensiplerinin Tespiti ve İlkenin Tanımı	153
B. Sermayenin Teşkiline İlişkin Düzenlemeler	155
1. Sermayenin Taahhüdüne İlişkin Düzenlemeler	155
2. İtibari Değer Uygulamasına İlişkin Düzenlemeler	162
3. Asgari Sermaye Zorunluluğuna İlişkin Düzenlemeler.....	164
4. Sermaye Borcunun İfasına İlişkin Düzenlemeler	165
5. Sermayenin Artırılması	168
C. Sermayenin İdamesine İlişkin Düzenlemeler	173
1. Sermayenin İadesi Yasağı	174
2. Şirketin Kendi Paylarını İktisabı	175
a. Genel Olarak Kendi Paylarını İktisap Yasağı.....	175
b. TTK m.379 ile Öngörülen Şartların İlke Kapsamında Değerlendirilmesi	180
c. Kendi Paylarını Rehin Olarak Kabulün İlke Kapsamında Değerlendirilmesi	185
3. Kâr Payının Hesaplanması ve Dağıtımını.....	188
IV. SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİNİN SOMUTLAŞTIĞI DÜZENLEMELERİ GENİŞ YORUMLAYAN GÖRÜŞÜN DEĞERLENDİRİLMESİ	198
A. Sermayenin Korunması İlkesini Geniş Yorumlayan Görüş Uyarınca İlkenin Somutlaştığı Düzenlemelerin Tespiti	198
1. Mukayeseli Hukuk Bağlamında.....	198
2. TTK Kapsamında	200

B. Sermayenin Korunması İlkesini Geniş Yorumlayan Görüş Uyarınca Ülke Kapsamında Kabul Edilen Düzenlemelerin Değerlendirilmesi.....	204
1. Şirketin Tüm Malvarlığını Konu Alan Düzenlemeler.....	205
a. Genel Kurul Onayı ile Gerçekleştirilebilen İşlemler	205
i. Düzenlemenin Amacı Bakımından Konunun Değerlendirilmesi.....	206
ii. Düzenlemeye Konu Değer Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	206
iii. Düzenleme ile Öngörülen Yaptırım Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi	207
b. İlgililerin Sorumluluğuna Atıf Yapılan Düzenlemeler ..	212
i. Düzenlemenin Amacı Bakımından Konunun Değerlendirilmesi.....	213
ii. Düzenlemeye Konu Değer Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	213
iii. Düzenleme ile Öngörülen Yaptırım Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi	214
c. Finansal Yardım Yasağı	215
i. Yasağın Dayanağı.....	215
ii. Düzenlemenin Sermayenin Korunması İlkesi Kapsamında Değerlendirilmesi	217
d. Düzenlemenin Amacı Bakımından Konunun Değerlendirilmesi.....	217
e. Düzenlemeye Konu Değer Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	217
f. Düzenleme ile Öngörülen Yaptırım Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi	219
g. Denetim Yolu İle Malvarlığını Korumayı Hedef Tutan Düzenlemeler	220
i. Düzenlemenin Amacı Bakımından Konunun Değerlendirilmesi.....	220
ii. Düzenlemeye Konu Değer Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	220

iii. Düzenleme ile Öngörülen Yaptırım Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi	221
2. Şirket Sermayesini Konu Alan Düzenlemeler	222
a. Sermayenin Kaybı	222
i. Sermaye Azaltımı	225

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİNE GETİRİLEN ELEŞTİRİLERİN FARKLI AÇILardan ELE ALINMASI

I. SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİ İLE BENİMSENEN AMACA İLİŞKİN ELEŞTİRİLER	230
A. Alacaklıların Korunması Amacı Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	230
1. Alacaklıların Korunmasına Amacının Mukayeseli Hukuk Bağlamında Ele Alınması	230
a. Şirketin Tüzel Kişilik Kazanmasından Önce Alacaklıların Korunması	230
b. Almanya ve İsviçre Hukukunda Alacaklıların Korunmasına İlişkin Temel Yaklaşım	233
c. İngiltere Hukuk Düzeninde Alacaklıların Korunmasına İlişkin Temel Yaklaşım	234
d. ABD Hukukunda Alacaklıların Korunmasına İlişkin Temel Yaklaşım.....	235
2. Alacaklıların Korunması Gerektiği Yönündeki Düşüncenin Gerekçeleri	240
3. Alacaklıların Korunması Amacına Yönelik Eleştiriler	245
B. Sınırlı Sorumluluk Sistemi Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	255
1. Sistem Lehine Ortaya Konulan Düşünceler	255
2. Sınırlı Sorumluluk Sistemine Getirilen Eleştiriler.....	256

C. Zorunlu Asgari Sermaye Uygulamasına Dayalı Esas Sermaye Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi	259
1. Uygulama Lehine Ortaya Konulan Düşünceler	259
2. Uygulamaya Getirilen Eleştiriler	262
II. SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİNİN BENİMSENEN AMACA HİZMET ETMEDİĞİ YÖNÜNDE GETİRİLEN ELEŞTİRİLER	268
III. SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİNE YÖNELİK ELEŞTİRİLERİN VE ALTERNATİF ÇÖZÜM ÖNERİLERİNİN HUKUKUMUZ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ.....	271
A. Eleştirilerin Ülkemiz Mevzuatı Kapsamında Ele Alınması.....	271
1. Alacaklıların Korunmasına Dair İhtiyaç Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi	271
2. Esas Sermaye Sistemi ve Asgari Sermaye Zorunluluğu Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi	274
a. Anonim Şirketlerde Öngörülen Asgari Sermaye Rakamının Yükseltilmesi	277
b. Halka Açık Olmayan Sermaye Şirketleri Bakımından Zorunluluğun Kaldırılması	282
3. Sermayenin Korunması İlkesi Özelinde Eleştirilerin Değerlendirilmesi.....	285
a. Sermayenin Teşkiline İlişkin Düzenlemeler Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	285
b. Sermayenin İdamesine İlişkin Düzenlemeler Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	288
IV. Alacaklıların Korunmasına İlişkin Alternatif Sistem Önerileri.....	290
1. Mukayeseli Hukuk Bağlamında Teklif Edilen Çözüm Önerileri	293
2. Raporlar Kapsamında Sunulan Öneriler	297
3. İfa Gücü Yeterliliği Kavramı ve İfa Gücü Yeterliliğinin Tespitinde Kullanılacak Olan Yöntemler	302

4. Türk Hukuku Bakımından Alternatiflerin Değerlendirilmesi.....	305
a. Uzun Vadeli Hedefler Kapsamında Alternatif Sistemlerin Değerlendirilmesi	306
b. Kısa ve Orta Vadeli Hedefler Kapsamında Konunun Değerlendirilmesi.....	307
SONUÇ	311
KAYNAKÇA	319